

סרטים

עיד נופש

האוישר הנעלם (ארמון ז'ודי, תל-אביב) בחור צעיר נשלח עלידי ידידו לנוח בעיר הספרדית קלדיאה. אשה יפה וחוקה, בעלת עבר עם גברים ונשים, מבלה איתו את ה' חופשה. סופר מודקן שוקע בתוך ים של ויסקי ונשים, ונאחז בבנו הקטן. נער צעיר ונערה צעירה רוצים לברוח ואינם יכולים. זקנה משוגעת חולמת על אהובה.

אוסף האנשים הללו הוא חלק מהמשתתפים בסיפור הנפלא של פרנסואר ריי, הר מתאר אנשים הקשורים אל עברם, אל ה' חיים שצרו לעצמם, מבלי להיות מסוגלים להינתק מהם, להתחיל מחדש בקשרים חושיים. וכל זה דווקא בעיר-נופש, בתקופת הנופש, שהיא תקופה חדשה, אחרת.

ברום, אחד הבמאים הגדולים של ספרד, לא הצליח להפוך את הסיפור המצויין לסרט ברמה דומה. היאולוגים (פרנסואר ריי) מלא' כותיים עד כדי גיחוך, והשחקנים הטובים אינם מצליחים להתגבר עליהם ולהיראות טבעיים בתוכם.

אבל גם היאולוגים האומים אינם מצליחים לקלקל את הסיפור היפה, או את התמונות הדוממות, היאולוגים המרהיבים של הנוף והאנשים, המעברים הנהדרים בין תמונה ל' תמונה, והכוח המיוחד המצוי בכימוי של ברום.

כמו כולם

מרפיה לכירות (ירון תל-אביב, רון ירושלים; אורנו, המתגן; ארצות-הברית) השאלה המתעוררת, כשרואים סרט כמו זה, אינה אם זהו סרט טוב או לא טוב. אלה היא איך להבדיל בינו לבין כל שאר סרטי הסוכנים החשאיים, שנעשו עד עכשיו וש' ייעשו מעכשיו.

יש בסרט גיבור מתקתק, שארשת של נר צחון נסוכה על פניו במשך כל הסרט. הוא ישנו גם בכל הסרטים האחרים. יש בו רוסיים שנים ורעים, וסניגים מכוערים, שכל אחד מהם נראה כמו שש מאות מיליון, ויש להם הבעה של פצצה אטומית בעיניים. הם ישנם גם בכל הסרטים האחרים.

יש בו עליזה גיימס בונדית טיפוסית: הגיבור מנסה להשיג את הפצצה מהרוסים, כדי להציל את העולם, ומצליח. יש בו מ' רוץ מכונות מפוארות, יש בו יפהפיות עם אקדחים, יש בו חוכמות לקהל הרחב, יש בו כלי-ישק מודרניים שהמצויא הקולנועי, ויש בו חוכרה-גינן. זה ישנו בכל שאר ה' סרטים הללו.

איך אפשר, אם כן, לדעת שזהו דווקא הסרט הזה, ולא סרט אחר? יש לזה סימן אחד: השם. היא סרט הראשון קראו מרוסיה באהבה, ולזה שאחריו קראו מאמריקה ב' אהבה, ולשלישי קראו קראו מרוסיה להונג' קונג, ולרביעי קראו מאמריקה לפראג. ולח' מישי קראו מפראג לבירות — הרי לזה קוראים דווקא מרוסיה לבירות.

כוכבים

איך נוצרה חיפצת

מוצאי יום-ראשון, השמש שוקעת מאחורי ההרים של סנטה-מוניקה. ג'ון דרק, הנקרא לשם הקיצור: בעלה של אורסולה אנדרס' יושב עדיין לבדו, ליד בריכת-השחייה הקט' נה שמאחורי הבית שלו. אין לו שום תוכ' ניות לערב. הוא מקבל את העיתונאי, שבא לבקר בחוף של שמה.

העיתונאי שואל אותו כמה שאלות אי- שיות, לשם נימוס, ואחר-כך הם עוברים' לדבר על אורסולה: "עשו ממנה סמל מיני", הוא אומר, היא משחקת בסרט אחרי סרט, אבל אני יודע שהיא לא מאושרת. גם היא יודעת את זה והיא אינה מבינה מדוע. היא פשוט החליטה לאסוף הרבה כסף, היא שוויי' ציט, סוחרת בנשמה, והכסף הזה שוורם פתאום כמו מים לכיסים שלה משכר אותה. היה זמן שאני הייתי כמו המדריך שלה. היא עשתה כל מה שאמרתי לה. היא עקבה אח' רי כמו התלחול. אני חשבתלוי בשבילה. אני ידעתי מה שאני רוצה. אני הכרתי את ה' עולם שמסביבנו. היום היא מדברת איתי על רומא, מדרי, הונג'קונג, כשהכרת אותה היא לא ידעה לדבר בכלל. היא לא היתה מסוגלת לבטא אפילו משפט אחד ברור ו' הגיוני.

היא היתה רק בת 18 כשנפגשו. היא הייתה יפה ופראית. היינו ביחד שעות נהד' רות. היתה לי המון השפעה עליה. אני

פיניורה כן, ספינת השוטים" הנאצי הפך יהודי היהודי הפך נאצי

דיוק מה שאת מרגישה. כבר לא זוכר. הוא המשיך להסתכל בי, ובעיניים שלו, כמו בקול שלו, היה העדר כל כך מוחלט של מישחק, של מלאכותיות, או העמדת-פנים, עד שכמה שזה יראה מו' זר — הרגשתי את עצמי נבוכה. לא הלכתי לראות או סרטים גרמניים, אמרתי לו, אבל אני חושבת שבכל זאת ראיתי שניים. האחד נקרא העיר מזהב, והשני אני כבר לא זוכרת מה שמו. אחת שיחקת בו, זו היתה קומדיה קצת מוסיקאלית. אתה רקדת ושרת איזה שיר, אני עוד איזה שחקן, וחבשת צילינדר.

צילינדר? ... שיר? ... אני לא רואה ב' דיוק... ואני לא זוכר. הוא חיפש הרבה זמן בכרונו. הוא רצה לגרום לי נחת, הוא הסתכל על אוסקאר ורנר, לא, הוא אמר, "אני כבר לא זוכר."

עובתי אותם כדי לחפש כוס מים. היה חם בתוך התפאורות. ישבתי בסלון של האונייה, וקראתי את הסצינה שלי עם אוסקאר ורנר. ואו פתאום הוא ניגש אלי, רימאן, לקח אותי לגשר שהיה שם למעלה, העמיד אותי ליד המעקה, התרחק ממני שניים או שלושה צעדים, וועשה לי סימן לשחוק. כל זה בשקט, בלי שום שמחה.

ככי בעת הריקוד. אחרי זה הוא הת' חיל לשיר ולרקוד בגרמנית. ראיתי מיד את הסצינה של הסרט. לא היה לו כבר צילינדר, וביחוד לא היו בו יותר אותם הנעורים והדקות של ימי-הכיבוש.

אבל הוא ריקד ושר בשבילי, כמעט בחצי קול, בחצי גוף. הסתכלתי על רגליו. זה היה יפה נורא. כשהרמתי את הראש, ראיתי שתוך שירה וריקוד הוא בוכה. הדמעות חנקו גם אותי. שנינו הסתכלנו על עצמנו מעבר לעשרים שנה. אני הייתי בפאריס והוא כברלין.

הוא סיים את השיר. הסתכלתי למטה. איש מהשחקנים לא שם לב אלינו. הם היו עסוקים בקריאת הטכסט. רק קרמר ורנר, מלמטה, היו איתנו.

רימאן לקח את ידי כדי להוביל אותי בחזרה, ואו אמרתי לעצמי: "הכל כמעט נשכח, כיוון ששום דבר לא נשכח."

התיישבנו בין כולם, וקרמר הורה להת' חיל שוב לקרוא. היינץ רימאן, הגרמני של הכיבוש, ששיחק את היהודי, קרא בכוני של חווה פרה, היהודי ששיחק את הנאצי: "אנח' נו שלוש מאות אלף יהודים בגרמניה. הרי הם לא יהרגו שלוש מאות אלף יהודים!" אוסקאר ורנר הסתכל עלי בתימהון, הוא כבר קרא את זה הרבה יותר טוב.

יומן החדשות

מה חוש אצל ג'יין מנספידר? יש לה הצהרות חדשות: "להיות מיליונרית זה דבר חשוב מאד. אפשר להחזיק גנים גדו' לים ולעזור לאנושות. אפשר לקנות הרבה ספרים של ספרות יפה, ואפשר לקנות תמו' נות של ציורים גדולים." ומה שיות חשוב, היא יכולה גם לקנות אנשים מש' כילים, שיסתכלו על התמונות ויקראו את הספרים. מודע קשיש כליכך חיייה-המש' פחה של שחקנים: לצ'רלטון המסמן יש לכך הסבר שוטי: "מה קרה כששיחקתי את אל סיד? זה עתה הכנעתי את ה' מארוקאים ליד ולנסיה, העם מריע לכבודי, ומלכים מנשקים את רגלי. אני חוזר לאר' מון שלי ואשתי אומרת לי: 'צ'רלטון, תרחץ בבקשה את הכלים."

שמחות. כל הסוגים. ככל שנמשיך, תפגשו יותר שוטים. מי יודע? אם הסתכלו די קרוב, אתם יכולים למצוא את עצמכם על הסיפון."

כך נפתח ספרה של קתרין אן פורטר, ספינת השוטים. כך נפתח גם סרטו של סטנלי (משפט' נירנברג) קרמר, הנושא אותו שם. זהו סיפור על ספינת נוסעים גרמנית בשם ורה, המפליגה מנמל ורה-קרונ' ב' מכסיקו לברמרהאפן שבגרמניה, בשנת 1933. מה שקורה על האונייה הגרמנית הוא תיאור מצומצם של מה שקרה בחיים, ב' אותו הזמן. "אין זה בדיוק סרט על הנאצי' זמ', מסביר קרמר, "הוא סרט על חוסר האחריות, על קלות-הדעת ועל ההתפרקות מעול של הרוח האנושית."

כולם היו יהודים. הבעייה בהסרטה יצירת-המופת רבת-המשתתפים של אן פור' טר היתה הפיכת היצירה לתסריט והציוות. לאחר שנה של הכנות, התגבר קרמר על שני הקשיים. אדם בשם אבי מן עבד במשך שנה על הספר, ובתום השנה ישבו כעשרים כוכבים, בעלי שמות ופרסים עולמיים, ב' שולחן מרובע סביב סטנלי קרמר, וקראו איש איש לפי תורו את היאולוגים של ה' הסרטי.

מספרת סימן פיניורה :

הם קראו את זה גורא. קרמר לא הציג אותנו איש בפני רעהו, מלבד אוסקאר ורנר וג'יין (יש) ורנר, שהיה צריך לשחק את תפקיד הרופא, האיש, שאני מתקשרת אליו במשך הזמן. הכרתי שם הרבה שחקנים מפורסמים, כוכבים זקנים של אוף-ברודוויי, יהודים, הונגרים, גרמנים, פולנים מההגירה הראשונה. הם ברחו מהנאציזם עוד בהתחלה, והכירו אותו מעט מאוד. במשך הקריאה הבחנתי ביהודי זקן, שישב ממולי, הוא היה צריך לקבל את התפקיד של הנאצי, ההוסי' לראי השרוף. זה היה חווה פרה.

נאצי על הקיר. האיש שצריך היה ל' קבל את תפקיד היהודי היחיד באונייה היה שכני לכיסא. היה לו קול מתננן. הוא קרא את הטכסט שלו במיבטא גרמני, בצורה גרועה, מלאת שגיאות, ואו, כשהתכופתי מעט, אמרתי בו את היינץ רימאן, הכוכב שאת תמונתו ראיתי על מודעות-הקולנוע במשך כל ימי הכיבוש הנאצי. שמעתי את קרמר קורא בשמי. אחרתי, חלמתי.

היתה הפסקה. מצאתי את עצמי בפניה עם היינץ רימאן ואוסקאר ורנר. הרגשתי תיכף ומיד שעם אוסקאר ורנר תהיה לי אחת מאותן הפגישות המתרחשות לעיתים רחוקות בין שחקנים. אחד מסוגי הקשר המוקסם, הבלתי-ריאלי, שהיה לי עד עכשיו רק עם סרג' רגיאני בקסדת הזהב, ואיזה פעמיים או שלוש במשך עשרים שניות עם מסטרויאני, בסרט אוסלקי שאיש בוודאי אינו מכיר, משהו של פייטראנג'לי. זה לא פליני.

רציתי גורא להימצא לבד עם אוסקאר ורנר. אמרתי להיינץ רימאן: "אני צריכה להודות בפניך במשהו. הייתי רוצה להודות בזה מיד, כי אחרת זה יטרוד אותי כל הזמן. זה שכל פעם שאני מסתכלת עליך, אני חושבת על הנאצים בפאריס, ועל ה' סיוט של הכיבוש, מפני שבכל זמן הכיבוש היה הפרצוף שלך תלוי במודעות גדולות על ארבעה מתוך עשרה בתי-קולנוע."

הוא הסתכל בי בשקט, זמן ארוך, ודרך אגב הבחנתי בכך שהפנים שלו השתנו מאו' המודעות. אחר כך הוא אמר לי בקול צלול: "אני מבקש ממך להאמין לי שאני מבין בדיוק מה שאת רוצה להגיד. אני מבין ב'

אורסולה אנדרס' יצור עלוב שכנה